

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

OSMO-hanke/ Ilmajoki

Alueellinen yhteenveto ja arviointi (9 osallistujaa)

HANKESUUNNITELMAN MUKAISET TAVOITTEET:

1. TyKe-tiimitoiminnan kehittäminen
2. Sujuvan palveluprosessin kehittäminen
3. Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallien kehittäminen
4. Asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen
5. Mittareiden hyödyntäminen työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa / tiedonkeruussa

TAVOITTEIDEN MUKAINEN TOIMINTA:

TYKE-TIIMITOIMINNAN KEHITTÄMINEN

- Osana hankkeen maakunnallista työskentelyä: Selvitys TyKe-tiimien toiminnasta (kevät 2018).
- Keskustelua TyKe-tiimitoimijoiden kanssa (syksy 2018)

Toimijoiden mukaan asiakkaiden ohjautuminen Tyke-tiimiin sekä itse tiimin

toiminta sujuvaa, ei erityistä kehittämisen tarvetta.

Mittareiden hyödyntäminen työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa / tiedonkeruussa

- Hanketyöntekijällä asiakastyössä käytössä Kykyviisari. Kykyviisari on toiminut asiakastyön tavoitteiden/ työskentelyn suunnan kartoittajana. Yhteisissä tapaamisissa omatyöntekijän kanssa on tuotu esiin asiakkaan tilannetta myös Kykyviisarin valossa.
- Keskustelu mittareiden käytöstä tiedonkeruussa syksyllä 2018. Kehittämistarpeena tuolloin erityisesti kuntouttavan työtoiminnan palaute ja seuranta, joita työllisyyspalveluissa kehitettiin.
- Koulutussarja työ- ja toimintakyvyn menetelmistä tarjolla syksyllä 2019 maakunnan verkostolle.

Tyke-tiimitoiminnan kehittäminen ja mittareiden hyödyntäminen työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa ovat edenneet pitkälti maakunnallisen kehittämistyön kautta:

- Työ- ja toimintakyvyn työpajasarja kevät 2019
  - Seminaari 2/2019
  - Työpajat 3-5/2019
  - Koontipäivä 6/2019

- Koulutussarja työ- ja toimintakyvyn arvioinnin menetelmistä (syksy 2019)
- Työ ja toimintakyvyn arvioinnin työohje ja työkalupakki

SUJUVAN PALVELUPROSESSIN KEHITTÄMINEN

Ilmajoen ”OSMO-tiimi” – aikuissosiaalityö, työllisyyspalvelut ja hanketyöntekijä

- Kokoonnuttu erityisesti syksyn 2018- alkuvuoden 2019 aikana. Sovittu käytännöstä kuntouttavan työtoiminnan osalta, mietitty kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen eroa ja yhtymäpintoja, hahmoteltu yhdessä sosiaalisen kuntoutuksen toimintamahdollisuuksia ja tiloja.

Kamarin toiminta

- Tapaamo-toiminnan organisoituminen, hanketyöntekijä mukana ensimmäisissä kokoontumisissa.
- Avajaiset 3/2019 ja syyskauden avaus 9/2019
- Kamarin esite, kuukausitiedote ja tapahtumista tiedottaminen
- Uudenlaisten toimintojen pilotointia: henkilökohtainen atk-ohjaus, Tapaamo-toiminta, johon sisältyen kokemusasiantuntija mukanaolo, erilaiset ryhmätoiminnat
- Markkinointi! Asiakkaiden tavoittaminen? -> Facebook syksyllä 2019, tiedottaminen työllisyyspalveluiden työntekijän toimesta

Ryhmänohjaajasparras

- Syksyllä 2019, 7 osallistujaa, mukana työntekijöitä työllisyyspalveluista, Ilmajoki-Opistolta ja etsivästä nuorisotyöstä
- Sekä yhteistyön että työntekijöiden osaamisen vahvistamista

Palvelukartta (Google Maps) Ilmajoen alueen palveluista

SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMINEN

Sosiaalisen kuntoutuksen yksilövalmennus

- Hankeaikana yhteensä 10 asiakasta
- Yksilövalmennus on ollut: tukea arjen hallintaan, taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja taloudenhallinnan tukemiseen, oikeiden palveluiden löytämiseen, asiointiin, työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn, asiakkaan omien toiveiden ja tavoitteiden löytämiseen

Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmävalmennus

- Perjantaipurtava 5.4. - 17.5.2019
- 6 kokoontumista, 1-4 osallistujaa/ kerta, yhteensä 10 eri osallistujaa
- Tutustumiskäynnit keväällä 2019, avoin ryhmätoiminta

→ Ideat tutustumiskäynneille kehittäjäasiakasryhmästä

Etappi, kirjasto, Ilmajoki-hallin liikunnanohjaus

→ Ainoastaan yksi käynneistä toteutui, kirjastossa oli mukana yksi asiakas

- Buusti ry:n Sampo on tour – ryhmävalmennus 28.10. - 16.12.201, 2 (3) osallistujaa

Maakunnallinen kehittämistyö

- Sosiaalisen kuntoutuksen malli ja sitä edeltänyt työpajatyöskentely

ASIAKKAAN OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN JA KOKEMUSASIAINTUNTIJUUDEN HYÖDYNTÄMINEN

Hävikki-iltapalan käynnistyminen

- 1/2019 alkaen
- Yhteistyössä Ilmajoen seurakunta, Ilmajoen kunta (aikuissosiaalityö, työllisyyspalvelut, et-sivä nuorisotyö ja starttipaja), OSMO-hanke, K-Market Ilmajoki, S-market Ilmajoki ja Koskenkorva, alkuun myös Tokmanni.
- Tavoitteina: osallisuus, yhdessä tekeminen, yhdessä oleminen
- Toiminta jatkuu keväälle 2020

Kehittäjäasiakasryhmä 14.2. - 23.5.2019

- Ohjaajina aikuissosiaalityön työntekijä ja hanketyöntekijä
- 6 kokoontumista, 3-4 osallistujaa/ tapaaminen, viisi eri osallistujaa
- Pääpaino Kamarin toiminnan yhteisessä ideoinnissa, myös kuntouttava työtoiminta yhden kokoontumiskerran teemana.

Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen

- Kehittäjätyöryhmän jäsenenä kokemusasiantuntija sekä kehittäjäasiakas
- Kamarin toiminnan suunnittelussa
- Konkreettisesti Kamarin toiminnassa (Tapaamo)
- Vertaistukiryhmän ohjaajana Kamarilla kesällä 2019
- Asiakkaan tukihenkilönä

Maakunnallinen kehittämistyö: Osallisuusmallityöskentely kehittäjätyöryhmässä 11/2019

YHTEENVETO ARVOINTIKESKUSTELUSTA

Mitkä asiat toimivat parhaiten ja missä asioissa päästiin tavoitteisiin? Mitkä tekijät tätä edesauttoivat?

Yhteistyön lisääntyminen

- On tuotu yhteen eri toimijoita ja on tehty yhdessä, ei ainoastaan yhden toimijan näkökulmasta. Tämä on mahdollistanut myös oman toiminnan tarkastelun ja tuonut monenlaista näkökulmaa työskentelyyn.
- On ollut tärkeä juttu – ihmiset ovat sitoutuneet toimintaan. Yhteinen päämäärä, joka on pystytty jakamaan. Ei ole ollut ”vastaanhankaajia”, vaikka vaativaa porukkaa on ollut. Tavoitteellisuus on tarttunut eri toimijoihin.

Hankkeen toiminta

- Alueellisissa tavoitteissa näkyy sanana kehittäminen. Tätä on tehty ja se jatkuu.
- Hanke ei ole tuntunut turhalta.
- Tiedottaminen on hyvin ennakoitua ja selkeää.
- On ollut helppo osallistua.
- On pystynyt vaikuttamaan ja on tunne, että on tullut että on tullut kuulluksi.
- Hankkeessa on menty systemaattisesti tavoitteita kohti – hanketyöntekijät ovat vieneet järjestelmällisesti asioita eteenpäin ja ovat olleet tarvittava resurssi kehittämistyössä.

- Tilaisuuden alustuksesta kävi ilmi, mitä kaikkea hankkeen aikana on tehnyt. Hanke on avannut omia silmiä, siitä miten prosessit kulkee vaikka ei itse varsinaisesti alalla työskentelekään.

Konkreettinen toiminta

On menty monella tasolla eteenpäin ja asioita on tapahtunut konkreettisesti. Seuranta on ollut toimintaa tukevaa.

- Hävikki-iltapala toimintamuotona toimii. Toiminta jatkuu hankkeenkin jälkeen. Toiminnassa on monta hyvää asiaa; ympäristön näkökulma, kestävän kehityksen näkökulma, ihmisten osallistaminen, yhdessä tekeminen ja yhteistyö ovat osoittaneet että toiminnasta tulee pysyvää. Hävikki-iltapalalla ollaan vähemmän kohteena enemmän toimijana. Palveluntuottajien kesken on pystytty rytmittämään viikko kaikille sopivaksi ja päällekkäisyydeltä on välttytty.
- Sama asia Kamarin/Tapaamon kanssa, kun on paljon toimijoita, organisointi ratkaisee. Tapaamo on toiminut asiakkaan näkökulmasta, On helppo käydä. Tapaamossa olevien ihmisten merkitys on suuri. Kokemusasiantuntijan rooli on merkittävä.
- Palvelukartta on mainio, kun ihmiset tarvitsevat jotain niin löytyy.

(Kuka päivittää ja ylläpitää, sillä ajantasainen ja oikea tietoa on tärkeä.)

- Tyke-toiminta on alueella toiminut hyvin, mutta hankkeen myötä siihen on saanut ulkopuolista näkökulmaa. Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin osalta tulossa olevaa yhtenevää työohjetta odotetaan. Työntekijän valmistautuminen tyke-tiimiin on tärkeää. Ihanne olisi, että tyke-tiimiläisillä kaikilla on tiedossa asiakkaan tilanne. Yhdenkin asiakkaan asioiden edistäminen on arvokasta.
- Yksilövalmennukselle iso tarve ja sen myötä tavoitettiin asiakkaita enemmän. Sosiaalisen kuntoutuksen yksilövalmennuksesta on hyvä kokemus, ratkaiseva avaintekijä on rinnalla-kulkijan rooli. Asiakkaan osallisuus huomioitu.

OSMO-hanke (2018-2020)

Etelä-Pohjanmaan monialainen yhteispalvelu

Seinäjoen kaupunki

Valtionkatu 1 C, 3. krs.

www.eptyp.fi/osmo-hanke

Maakunnallinen työskentely

- Hankkeen puitteissa ollut hyvää ja tarpeellista koulutusta.

Kokemustoimijuus

- Kokemustoimijoiden toiminta on tullut hankkeen myötä tutummaksi ja käsitys kokemustoimijoiden tehtävistä on laajentunut eri toimijoiden kesken.
- Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen on ratkaisevan tärkeää. Tämä on vakiintunut Il-majoella. Sekä ammattilaisten että kokemustiedon tasavertaisuus. Kokemusasiantuntijoita voisi hyödyntää enemmänkin.
- Kokemustoimijoiden puheenvuorot koulutuksissa ovat olleet parasta antia.

Nämä asiat ovat edesauttaneet tavoitteisiin pääsyä:

- asiakkaan asemaan asettumisen kyky, rinnalla kulkeminen
- asioiden systemaattinen organisointi ja ennakointi
- valituilla toimintatavoilla, avoimuudella ja yhteisellä toiminnalla asenteiden ja olettamusten murtaminen

Missä asiat eivät toimineet ja missä asioissa ei päästy tavoitteisiin? Mitkä tekijät näihin ovat vaikuttaneet?

Sosiaalinen kuntoutus

Yllättävää ollut, miten hankalaa on ajoittain tavoittaa ihmisiä eri toimintoihin. Erityisesti sosiaalisen kuntoutuksen kehittämistä on ollut paljon ajatuksen taholla tehtyä työtä, mutta rekrytointi on haasteellista. Esim. Sampo on tour –ryhmään tehtiin iso työ siihen, että saatiin kaksi osallistujaa.

Johtuu varmasti siitä asiakkailla on korkea kynnyksensä vaikka lähtökohtaisesti voisi ajatella, että tämä on hyvä tilaisuus ja mahdollisuus – mukava asia, mihin osallistua. Jos voi tehdä valinnan jääkö kotiin tai lähteekö johonkin – helpompi on jäädä kotiin tässä valinta-tilanteessa. Ihminen ei aina tiedosta omia tarpeitaan.

Sosiaaliselle kuntoutukselle on selkeästi tarve, mutta se on palveluna ”hankala”, sillä luottamuksen rakentamiseen menee aikaa ja vaatii asiakkailta rohkeutta muutokseen.

Sosiaalisen kuntoutuksen toteutus on kesken. Hyvää alkua on saatu.

- Mitä sosiaalinen kuntoutus tarkoittaa Ilmajoella?
- Meillä on asiakasesite, mutta ei ole palvelua.
- Resurssikysymys on haasteellinen – mistä työntekijöitä yksilövalmennukseen?
- Lähteekö kunta siihen että se ostaa yksilö/ryhmävalmennusta, kuka sen tuottaa tai kuka sitä tekee? Onko uusi työntekijä vai osa jonkun työtä? (resurssikysymys).
- Löydetäänkö ne ihmiset jotka oikeasti tarvitsevat sosiaalisesta kuntoutusta. Tarvitaanko erilaisia toimintatapoja: Pitäisikö hakea kotoa?

- Yksilövalmennuksen kautta ryhmätoimintoihin. Ryhmätoiminnoissa tulee olla jonkun veran toimintakykyä, että kykenee olla mukana ryhmässä.
- Mikä on sosiaalisen kuntoutuksen markkinointikanava? Miten tavoitetaan ihmiset jotka tukea tarvitsee? Pieni paikkakunta takaa ettei kukaan jää tyhjän päälle.

Tapaamo

Kamarin Tapaamo-toiminnassa ei päästy tavoitteiseen jatkumon osalta eli että ihmiset tulisivat sinne uudestaan. Ryhmä on liian pieni tällä hetkellä. Tällä hetkellä koetaan hankalaksi, koska siellä on ”sosiaalityöntekijöitä” – asiakkaat mieltävät kaikki työntekijät sosiaalityöntekijäksi ammatista tai taustaorganisaatiosta riippumatta. Tapaamon vertaistoiminta on se, mikä vetää. Ammatti-ihmisiä on liikaa kävijöihin nähden – kohtaamisen tilanne on ollut liian vaikea. Kävijämäärä on liian pieni siihen nähden miten se resursoidaan.

Tapaamo tulisi olla selkeästi yhden tahon koordinoima ja tulisi olla tiedossa kuka on kehittämisvastuussa. Miten saadaan Tapaamo elämään? Mikä on Tapaamon tarve? Mikä on Tapaamon tarkennettu tavoite? Ketä on syytä olla paikalla?

Riittäisikö se, että siellä olisi isäntä paikalla? Silloin tällöin voisi olla teemapäiviä, jolloin on jonkun alan työntekijä. Tapaamon jatkokehittäminen on ajankohtaista resurssien oikean kohdentamisen osalta. Keskiarvolta on 3,3 kävijää/kerta, syksy 2019, enemmän kuin keväällä 2019. Muutama vakiutuinen kävijä, joille Tapaamolla on iso merkitys.

Mittareiden hyödyntäminen

- Ei ole kovin hyvin onnistunut. Kuntouttavan työtoiminnan palautelomake on ollut hyvä.
- Ei ole pystynyt osallistumaan kaikkiin koulutuksiin esim. tyke-mittarikoulutussarjaan. Näistä jäänyt epätietoisuus. Oma aikaresurssi ei anna myöden osallistua kaikkiin tarjottaviin tilaisuuksiin.

Kehittäjäasiakasryhmä

- Liian vähän osallistujia. Oli hyvä ettei sitä jatkettu, koska ihmisiä ei riittänyt. Kehittäjäryhmässä oli 6 eri ihmistä, eivät olleet paikalla kaikki. Kaikki eivät osallistuneet. Toisella kertaa voi onnistua.

Tyke-tiimi

- Tyke-tiimien kokemuksista tulisi koota asiakkaiden kokemuksia.
- Tyke –tiimi on olemassa. Haasteena on lääkrivajaus ja käytettävissä oleva aika/asiakas. Monilla asiakkailla on isoja asioita eikä olen tarpeeksi resursseja ja aikaa, että saataisiin asioita eteenpäin. Parhaimmassa tapauksessa 45min olisi yhdelle asiakkaalle, mutta nyt samassa ajassa on 4-5 asiakasta. Pystyykö etukäteen tutustumaan asiakkaan tilanteeseen; oma valmistautuminen on tärkeää. Ihanne olisi, että tyke-tiimiläisillä kaikilla on tiedossa asiakkaan tilanne. Yhdenkin asiakkaan asioiden edistäminen on arvokasta.

Sujuvan palveluprosessin kehittäminen asiakkaan näkökulmasta,

- Tiedetään kuka tekee mitäkin, osataan ohjata oikean palvelun piiriin
- Miten sitä on tehty, onko sitä saatu eteenpäin?

Mitkä hyvät käytännöt jaetaan kaikkien hyödynnettäväksi ja miten?

- Tyke-tiimi on toiminut hyvin Ilmajoella.
- Tyke-työohjetta voi viedä omalta osalta eteenpäin.
- Yhteistyö-kulttuuri on joustava Ilmajoella ja mietitään erilaisia ratkaisuja asiakkaiden tilanteiden kohentamiseksi. Asennekysymys!

- Voisi hyödyntää enemmän kokemustoimijoita henkilökunnan koulutuksissa. Tarinan kautta on hyvä peilata mikä toimii ja mikä ei – tämä on nopein väylä saada tietoa.
- Hävikki-iltapala. Hyvä ennakointi ja rytmitys eri tukipalveluille eri toimijatahojen kanssa. Kaikki hyötyvät. Mallinnettavissa muualle. Olemassa oleva tila takaa toiminnan jatkuvuuden.
- Tarpeen saada sosiaalisen kuntoutuksen malleja muualta Ilmajoelle.

Hanketyöntekijän arvio kehittämistyöstä Ilmajoella

Arviointitilaisuuteen osallistui 9 osallistujaa. Mukana oli työntekijöitä aikuissosiaalityöstä, TYPStä (sosiaalitoimi sekä TE-palvelut), seurakunnasta, terveydenhuollosta, kunnan työllisyyspalveluista, kansalaisopistolta, kokemusasiantuntija sekä kehittäjäasiakas, joten edustettuna oli monipuolisesti Ilmajoen monialaiset toimijat.

Keskustelu toi hyvin esiin Ilmajoella toteutuneet tiivistyneen yhteistyön, jossa OSMO-hanke on toiminut mahdollistajana. Uusia yhteistyön ja toiminnan muotoja on saatu luotua. Kokemustoimija-toimintaa on saatu Ilmajoella tutuksi ja myös käytännön toimintaan mukaan.

TyKe-tiimitoiminta alueella on sujuvaa, sitä ei ollut tarvetta kehittää hankkeen toimintana.

Sosiaalista kuntoutusta päästiin pilotoimaan alueella sekä yksilö- että ryhmätoimintojen muodossa. Sosiaalisen kuntoutuksen juurtuminen tai siirtyminen osaksi sosiaalitoimen omaa toimintaa ei vielä toteutunut. Alueen työntekijävaihdokset muuttivat toimintatapoja hankkeen aikana.

Palveluprosessin kehittäminen ja mittareiden hyödyntäminen palveluprosessin aikana toteutuivat enemmän maakunnallisen kehittämistyön (sosiaalisen kuntoutuksen malli, työ- ja toimintakyvyn arvioinnin työohje) kuin alueellisena työskentelyinä.